

Verzuimprotocol Primair Onderwijs Nijmegen

Versie 12 februari 2018

Deel I Convenant verzuimprotocol PO Nijmegen

Convenant tussen de gemeente Nijmegen en de besturen van de scholen voor primair onderwijs betreffende het verbeteren van het handhavingsbeleid van de gemeente en het versterken van het verzuimbeleid van de onderwijsinstellingen.

Partijen:

- De gemeente Nijmegen
- Alle besturen voor PO in de gemeente Nijmegen:
 - Stichting Pallas
 - Stichting Christelijke Basisschool De Klokkenberg
 - Stichting Simonscholen
 - Stichting R.K. Onderwijs Lent
 - Stichting Sint Josephscholen
 - Stichting Conexus
 - Stichting Onderwijsgroep Punt Speciaal
 - Stichting Entrea Onderwijs
 - Stichting Koninklijke Kentalis

Overwegende dat:

- passend onderwijs een recht is van elke leerplichtige leerling,
- schoolverzuim kan leiden tot voortijdig schoolverlaten,
- voortijdig schoolverlaten een maatschappelijk probleem is,
- alle partijen het belang van een goed verzuimbeleid onderkennen,
- een goed verzuimbeleid de basisvoorwaarde is voor de preventie van voortijdig schoolverlaten,
- ouders en scholen de eerste sleutelpositie hebben in de preventie van verzuim,
- de gemeente verantwoordelijk is voor de handhaving van de leerplichtwet gericht op ouders en leerlingen,
- scholen hedendaags op verschillende manieren omgaan met het melden, registreren en acteren op schoolverzuim,
- voor het oplossen van knelpunten en het verbeteren van de relatie tussen gemeente en onderwijsinstellingen ten behoeve van de bestrijding van verzuim, het van belang is dat de partijen tot een goede samenwerking komen,
- in de gemeente Nijmegen een verzuimprotocol een goed instrument is om tot een uniforme en duidelijke werkwijze aangaande het verzuim in het primair onderwijs te komen.

Komen overeen als volgt:

Algemeen:

- De ingangsdatum van het convenant is 1 april 2018. Vanaf deze datum is het opgestelde verzuimprotocol van kracht en functioneren alle partijen volgens het opgestelde verzuimprotocol, versie 12 februari 2018.

Doel:

- Het convenant stimuleert de samenwerking tussen verschillende partijen om het handhavingsbeleid van de gemeente te verbeteren en het verzuimbeleid van onderwijsinstellingen te versterken.
- De partijen zullen zich gezamenlijk inspannen de afspraken zoals opgesteld in dit convenant na te komen en hindernissen weg te nemen. Hierbij hebben de verschillende partners verschillende rollen waarbij wordt uitgegaan van partnerschap.
- Door middel van het afsluiten van het convenant spreken alle betrokken partijen af een eenduidige en heldere werkwijze te hanteren met als doel de bestrijding van voortijdig schoolverlaten en het voorkomen van thuiszitters

Monitoring:

- De directeur van de school en de leerplichtambtenaar zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de afspraken gemaakt in het protocol.
- Jaarlijks voeren de leerplichtambtenaren gesprekken op scholen over de uitvoering van het verzuimprotocol.
- In deze gesprekken worden ervaringen met de uitvoering van het verzuimbeleid besproken en geëvalueerd. Waar nodig zullen partijen de uitvoeringspraktijk bijstellen. Van dit schoolbezoek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt aan de schoolleiding en het bestuur gestuurd.

- Als leerplicht zich ernstig zorgen maakt over leerlingen op school, (leerlingen vallen tussen wal en schip en/of de school is niet in control) dan kan de leerplichtambtenaar hierover een signaal afgeven aan de inspectie. De schoolleiding, het bestuur en de wethouder onderwijs zullen hierover vooraf geïnformeerd worden.

Evaluatie:

- De gemeente Nijmegen(bureau leerplicht) voert jaarlijks een evaluatie van het verzuimbeleid uit met alle betrokken besturen aan het eind van het schooljaar.
- Schooldirecteuren rapporteren hun bevindingen aan hun besturen.
- Indien één van de besturen daar noodzaak toe ziet, kan het wenselijk zijn het gemeentelijk verzuimprotocol aan te passen.
- Indien één van de partijen een aanpassing van het protocol wil, dient deze partij een goed beargumenteerd en gemotiveerd verzoek in te dienen bij de gemeente Nijmegen.
- De gemeente Nijmegen legt de aanpassing voor aan alle betrokken besturen, waarna aanpassing slechts doorgevoerd wordt indien alle besturen schriftelijke goedkeuring hebben gegeven.
- De gemeente Nijmegen draagt zorg voor de verspreiding van het aangepaste verzuimprotocol, zodat alle besturen en scholen op de hoogte zijn van de meest actuele versie.
- Na de doorgevoerde aanpassingen binnen het verzuimprotocol blijft het convenant geldig. Alle partijen dienen dan het aangepaste verzuimprotocol aan te houden.

Duur en beëindiging convenant:

- De afspraken zoals opgesteld in dit convenant blijven van kracht totdat een schoolbestuur aangeeft de afspraken niet langer in redelijkheid te kunnen uitvoeren.
- Het betreffende bestuur deelt dit schriftelijk mede aan de gemeente Nijmegen, inclusief de argumentatie en motivatie.
- De gemeente Nijmegen stelt de andere besturen in kennis van het bestuur dat het convenant wil beëindigen. Het convenant blijft voor de andere besturen van kracht.
- Indien de gemeente Nijmegen zelf het convenant wil beëindigen, stelt deze alle andere partijen schriftelijk met onderbouwing in kennis.
- Als één van de schoolbesturen die vanaf het begin het convenant hebben ondertekend, het convenant wil beëindigen, dient de gemeente Nijmegen met alle besturen het convenant opnieuw te evalueren. De gemeente Nijmegen neemt hierbij het initiatief.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Nijmegen

De gemeente Nijmegen, ten deze vertegenwoordigd door wethouder mw. R.D. Helmer-Englebort	
Schoolbestuur, Stichting Pallas, ten deze vertegenwoordigd door de heer H. Gubbels.	
Schoolbestuur, Stichting Christelijke Basisschool De Klokkenberg, ten deze vertegenwoordigd door de heer R. van de Hoek. <i>ia: H. Poppinga</i>	
Schoolbestuur, Stichting Simonscholen, ten deze vertegenwoordigd door mevrouw I. Schoonhoven	
Schoolbestuur, Stichting R.K.Onderwijs Lent, ten deze vertegenwoordigd door mevrouw C. Cobussen <i>ia: J. Brattinga</i>	
Schoolbestuur, Stichting Sint Josephscholen, ten deze vertegenwoordigd door de heer A. Kempe, bestuurder a.i.	
Schoolbestuur, Stichting Conexus, ten deze vertegenwoordigd door de heer J. van de Logt	
Schoolbestuur, Onderwijsgroep Punt Speciaal, ten deze vertegenwoordigd door de heer W. L. Willemsen <i>A.L. Verhees a.i.</i>	
Schoolbestuur, Stichting Koninklijke Kentalis, ten deze vertegenwoordigd door de heer J. Vernooij	

Deel II Toelichting bij het Verzuimprotocol Primair Onderwijs

1. Inleiding

Steeds meer onderzoeken laten zien dat signalen van voortijdig schoolverlaten zich in een vroeg stadium aandienen. Een adequaat verzuimbeleid in het primair onderwijs is een belangrijk preventief middel om voortijdig schoolverlaten op latere leeftijd te voorkomen en mogelijke andere problematieken te signaleren. Net als scholen en leerplichtambtenaren hebben ouders en leerlingen verantwoordelijkheden en taken die uitgevoerd dienen te worden. Al deze partijen zijn maatschappelijk verantwoordelijk om kinderen een goed vooruitzicht op de toekomst te bieden.

In het Nijmeegse verzuimprotocol Primair Onderwijs zijn de afspraken en verwachtingen over de samenwerking vastgelegd tussen Bureau Leerplicht van de gemeente Nijmegen en de Besturen Primair Onderwijs met schoolvestigingen binnen de gemeente Nijmegen.

In dit protocol zijn afspraken vastgelegd die voortvloeien uit de geldende wet- en regelgeving en de Nijmeegse afspraken om schoolverzuim te voorkomen. Het protocol bevat afspraken betreffende de in- en uitschrijvingen van een leerling, wat er precies onder verzuim wordt verstaan, hoe verzuim gemeld moet worden en wie welke verantwoordelijkheden draagt. Het is een ondersteunende en praktische handreiking om het verzuimbeleid uit te voeren. Het schept duidelijkheid naar scholen, ouders/verzorgers en leerplichtambtenaren over regels, afspraken en taken.

Samenwerking

Gemeenten (wethouders) en school(besturen) hebben de taak om een omgeving te scheppen waar kinderen een zo goed mogelijke toekomst tegemoet gaan. Om gemeenten en onderwijsinstellingen als een geheel ervoor te laten zorgen dat kinderen hun kansen in de maatschappij vergroten, dienen verschillende partijen samen te werken zodat kinderen uiteindelijk met een startkwalificatie van school gaan. De partijen zien er in de samenwerking op toe dat leerlingen niet verzuimen en na eventueel verzuim weer snel terug naar school gaan of een aangepast, passend onderwijsaanbod volgen, indien nodig ondersteund met een zorgaanbod. De leerlingen hebben zo een betere kans om gericht geholpen te worden, hun schoolcarrière te vervolgen en hun toekomstkansen te vergroten.

- Ouders hebben een primaire rol in de preventie van verzuim. Vanuit huis dient meegegeven te worden dat geregeld schoolbezoek de norm is en belangrijk is voor de toekomst van hun kind. In de wet is vastgelegd dat ouders/verzorgers van kinderen die onder de leerplichtwet vallen verplicht zijn er voor te zorgen dat deze als leerling staat ingeschreven bij een school en dat de leerling na de inschrijving, deze geregeld bezoekt. (Een leerplichtige leerling mag geen lestijd verzuimen).
- De school heeft eveneens een cruciale rol binnen de bestrijding van verzuim. Door op tijd signalen te herkennen en hierop in te spelen, kan veel verzuim voorkomen worden. Hierbij is verzuimregistratie een belangrijk instrument om eventuele problemen goed in kaart te brengen. Indien nodig worden externen zoals hulpinstanties ingeschakeld om de leerling verder te begeleiden. Door middel van de goede registratie en melding van scholen en gemeente (vertegenwoordigd door leerplichtambtenaren), kunnen deze externen snelle en gepaste hulp aanbieden. Opgemerkt moet worden dat hulp helaas niet altijd direct geboden kan worden omdat instellingen wachtlijsten en/of lange doorlooptijden kennen. Binnen de grenzen van dit protocol kunnen we daar echter geen invloed op uitoefenen. Wel is er onlangs met alle samenwerkingspartners binnen het veld een convenant vastgesteld, waarin afspraken zijn gemaakt om een uitvoeringsagenda op het terrein van aansluiting onderwijs en jeugdhulp uit te gaan werken. De gemeente heeft een wettelijke taak op het gebied van de leerplicht. De gemeente ziet toe op de naleving van de leerplichtwet door zowel ouders en leerlingen.
- Het toezicht op de verzuimregistratie door scholen, ligt per 1-1-2012 bij de onderwijsinspectie. Aangezien de leerplichtambtenaar voor een goede uitoefening van zijn of haar taak afhankelijk is van een adequate verzuimregistratie en een tijdige melding van verzuim door scholen, heeft de leerplichtambtenaar een signalerende taak ten aanzien van de verzuimregistratie en het meldgedrag van scholen. Met ingang van 1 januari 2015 is gebruik van de Verwijsindex in de wet

opgenomen. De verwijfsindex is een systeem waarin hulpverleners en andere professionals de persoonsgegevens registreren van de jongeren (tot 23 jaar) waarover zij zich zorgen maken. Deze registratie bevat geen inhoudelijke informatie. Duidelijk wordt dan welke andere hulpverlener zich mogelijk ook actief met de situatie van dit kind (jongere) bezig houdt. Met het afgeven van een signaal in de verwijfsindex, wordt het netwerk rondom een kind/jongere in beeld gebracht. Het zorgt ervoor dat de hulpverleners elkaar snel weten te vinden.

Nota bene: de afgelopen jaren is de inzet van leerplicht landelijk steeds meer verschoven van handhaving naar het zoveel mogelijk voorkomen van schoolverzuim. Dit houdt in dat de leerplichtambtenaar er op gericht is om in een vroegtijdig stadium schoolverzuim te signaleren, op te pakken en op een meer intensieve manier te begeleiden. Denk aan: actieve deelname van de leerplichtambtenaar, aan overleggen met partijen in het veld (sociale wijkteams, overleggen in het kader van VSV, afstemming met de afdeling jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD, etc.) om hen – los van casuïstiek – te informeren en adviseren, maar ook afspraken te maken over een goede begeleiding van jongeren. Leerplicht heeft door de jaren heen veel kennis en ervaring opgedaan met wat wel en niet werkt om jongeren en/of hun ouders in beweging te krijgen. Tegelijkertijd is leerplicht van andere partijen/organisaties afhankelijk om oplossingen voor jongeren daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen (onderwijs, hulpverlening, werkbedrijf).

2. Toezicht en Signalering

2.1 Toezicht op de naleving van de leerplichtwet door ouders en leerlingen

Door middel van de leerplichtadministratie ziet de gemeente Nijmegen erop toe dat alle leerplichtige kinderen naar school gaan. Alle kinderen die in Nederland wonen of langere tijd verblijven, hebben namelijk de plicht naar school te gaan. Een kind is leerplichtig op de eerste dag van de maand, die volgt op de maand dat een kind 5 jaar is geworden. De leerplicht duurt tot de 18e verjaardag, waarbij de kwalificatieplicht ervoor zorgt dat kinderen de school niet zonder een startkwalificatie verlaten. De gemeente Nijmegen is verplicht tot het houden van een leerplichtadministratie en het registreren van schoolverzuim, langdurig relatief verzuim (thuiszitters) en voortijdig schoolverlaters. Deze administratie betreft alle in het verzorgingsgebied van de gemeente Nijmegen wonende leerplichtigen. Voor het goed bijhouden van de leerplichtadministratie zijn de scholen verplicht om alle in- en uitschrijvingen, mutaties hiervan door te geven aan het BRON van DUO.. De leerplichtadministratie heeft een geautomatiseerde koppeling met het BRON van DUO.

We onderscheiden de volgende vormen van verzuim:

- Absoluut verzuim: Als een jongere niet (meer) staat ingeschreven op een school.
- Relatief verzuim:
 - bij opeenvolgend verzuim van 16 uur of meer in een periode van 4 lesweken; In het uiterste geval kan dit 'thuiszitten' (langdurig relatief verzuim) betreffen.
 - bij regelmatig te laat komen;
 - Opvallend ziekteverzuim;
 - Veelvuldig ziekteverzuim;
 - Signaal verzuim, gerelateerd aan (vermoedelijke) achterliggende problematiek. Hiervoor geldt geen minimum aantal uur of keer verzuim. Signaal verzuim mag altijd gemeld worden.
 - Luxe verzuim: Vrije dag(en) zonder toestemming van directeur of leerplichtambtenaar.

2.1.1 Procedure verzuimmelding

Na de signalering en registratie van (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim neemt de school onmiddellijk contact op met de ouders/verzorgers van de leerling om duidelijkheid te scheppen over de oorzaak van verzuim. (N.B. Op p.12 wordt nader omschreven wat onder ongeoorloofd verzuim wordt verstaan en in bijlage II wordt nader beschreven hoe met welk type verzuim moet worden omgegaan) De school doet melding van (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim bij het Verzuimloket van DUO en zendt per e-mail een actueel verzuimoverzicht aan de leerplichtambtenaar. Indien een melding bij het Verzuimloket wordt gedaan, stelt de school de ouders/verzorgers hiervan schriftelijk in kennis. Bij Bureau Leerplicht Nijmegen wordt, nadat de melding is ontvangen, een intake gedaan door een leerplichtambtenaar. Bij de intake kan contact worden opgenomen met de school en wordt relevante beschikbare informatie opgevraagd over de leerling en zijn/haar omstandigheden (verzuim, zorg,

eventueel betrokken hulpverlening, gezinssituatie, persoonlijke omstandigheden). Als de intake is afgerond, wordt de melding doorgegeven aan een behandelend leerplichtambtenaar. Deze leerplichtambtenaar start vervolgens een onderzoek.

Het onderzoek van de leerplichtambtenaar richt zich op:

- het verzamelen van informatie,
- het analyseren van feiten en omstandigheden,
- het betrekken van de direct betrokkenen,
- inwinnen van adviezen van deskundigen,
- en het motiveren van alle partijen om tot een oplossing te komen.

De leerplichtambtenaar kan ouders en/of leerling dwingend adviseren (hun kind) naar school te (laten) gaan. Als dwingend advies niet oplevert dat de leerling (op regelmatige basis) naar school gaat, dan kan de leerplichtambtenaar proces verbaal opmaken en zal (indien het OM besluit te vervolgen) de rechter een uitspraak doen.

Het onderzoek van de leerplichtambtenaar verloopt als volgt:

- De leerplichtambtenaar neemt contact op met alle betrokkenen zoals de school, ouders/verzorgers en de leerling om een analyse te maken van de situatie en de mogelijke oorzaak van het verzuim vast te stellen.
- De leerplichtambtenaar vraagt de school welke acties de school heeft ondernomen om het verzuim en/of het te laat komen aan te pakken.
- Indien blijkt dat er achterliggende problematiek aanwezig is, stimuleert de leerplichtambtenaar ouders en/of leerling om deel te nemen aan een eventueel hulpverleningstraject.
- De leerplichtambtenaar stemt af met betrokken hulpverleners. Tijdens het hulpverleningstraject monitort de leerplichtambtenaar of er voldoende voortgang is.
- De leerplichtambtenaar informeert de school over de te ondernemen stappen en betreft de school in het traject waar nodig of mogelijk.
- De leerplichtambtenaar rapporteert aan school over het verloop en het eventuele resultaat van het traject.
- Als de leerplichtambtenaar overweegt om een proces verbaal op te maken overlegt hij dit met de Raad voor de Kinderbescherming in het screeningsoverleg.
- Als de leerplichtambtenaar het proces verbaal opmaakt vraagt hij de school om over het verzuim een verklaring af te leggen.
- In het proces verbaal geeft de leerplichtambtenaar aan het Openbaar Ministerie een strafadvies.
- Als het proces verbaal is opgemaakt, dan wordt het toegestuurd aan het Openbaar Ministerie. Het Openbaar Ministerie beoordeelt of er vervolging plaatsvindt of niet.
- Als er wordt overgegaan tot vervolging, dan doet de Raad voor de Kinderbescherming een strafonderzoek.
- De Raad voor de Kinderbescherming geeft op basis van dat onderzoek ook een strafadvies aan het Openbaar Ministerie.
- Vervolgens krijgen de jongere en zijn/haar ouders een oproep om voor de kanton- of kinderrechtter te verschijnen. Bij de rechtszitting is de leerplichtambtenaar en een medewerker van de Raad voor de Kinderbescherming aanwezig.
- De rechter hoort alle partijen en doet een uitspraak. Vaak wordt een (deels) onvoorwaardelijke of voorwaardelijke taakstraf opgelegd, al dan niet in combinatie met aanvullende voorwaarden. Dit betreft vaak gedwongen deelname aan hulpverleningstrajecten (bijvoorbeeld begeleiding door de jeugdreclassering).
- Het kan ook zijn dat de Raad voor de Kinderbescherming, tijdens het strafonderzoek besluit dat uitgebreider onderzoek nodig is naar de jongere en de gezinssituatie waarin de jongere opgroeit. Een dergelijk onderzoek kan leiden tot een verzoek aan de rechter, tot bijvoorbeeld een onder toezicht stelling van de jongere.

Nota bene: de doorlooptijden van opmaak van het proces verbaal tot het ter zitting komen van de zaak duurt 3 tot 6 maanden.

Als er alleen sprake is van een lichte vorm van verzuim (bijvoorbeeld regelmatig te laat komen) en er is geen sprake van achterliggende problematiek, dan kan de leerplichtambtenaar een leerling van 12 jaar of ouder een HALT-straf opleggen. Door direct en op een grondige manier in te grijpen, kan Halt voorkomen dat gedrag van kwaad tot erger wordt. De Halt-straf heeft tot doel grensoverschrijdend gedrag zo vroeg mogelijk te stoppen en te voorkomen dat een jongere in het strafrechtelijke circuit

terecht komt. Halt biedt jongeren de kans om hun strafbare gedrag recht te zetten zonder dat dit langdurige gevolgen heeft. Als een jongere de Halt-straf naar behoren afrondt, voorkomt hij op deze manier een justitiële aantekening. Dat betekent niet dat een Halt-straf vrijblijvend is: als een jongere niet meewerkt aan zijn Halt-straf, wordt door de leerplichtambtenaar alsnog een proces verbaal opgemaakt en komt hij alsnog in contact met Justitie.

Verder kan het Openbaar Ministerie een proces verbaal ook afdoen met een transactie of een schikkingsvoorstel. Dit gebeurt bijvoorbeeld als er sprake is van luxe verzuim. In dat geval vindt er ook geen onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming plaats.

2.2 Signalering op de naleving van de leerplichtwet door scholen

Toezicht op de naleving van de leerplichtwet door scholen valt per 1 januari 2012 onder de wettelijke taak van de onderwijsinspectie. De leerplichtambtenaar wordt geacht ernstige signalen over het niet voldoen aan de leerplichtwet door scholen, door te geven aan de Onderwijsinspectie. De schoolleiding, het bestuur en de wethouder onderwijs zullen hierover vooraf geïnformeerd worden. De ernst van het signaal dat de leerplichtambtenaar aanlevert, is bepalend voor de vervolgacties van de Onderwijsinspectie. Als dit het geval is, dan kan de leerplichtambtenaar hierover signalen afgeven bij het Loket Onderwijsinspectie (via de website Onderwijsinspectie.nl). De Onderwijsinspectie neemt signalen mee in het reguliere toezicht, of treedt bij een ernstig signaal direct op. Nota bene: de Onderwijsinspectie kan uiteraard te allen tijde ook zelf een onderzoek starten naar het verzuimbeleid op een school. Deze signalerende bevoegdheid van de leerplichtambtenaar én de toezichthoudende rol van de Onderwijsinspectie zijn bij wet geregeld.

Naast de leerplichtambtenaren (gemeenten) kunnen ook anderen, zoals ouders, leerlingen en docenten, een signaal afgeven bij het loket van de Onderwijsinspectie. Het loket is niet de enige wijze waarop signalen binnenkomen. Ook via het eigen netwerk van de Onderwijsinspectie of tijdens werkzaamheden van inspecteurs en andere medewerkers van de Onderwijsinspectie worden signalen opgepakt.

N.B. Ernstige signalen betreffen incident overstijgende situaties, waarbij leerlingen tussen wal en schip vallen en/of de school niet in control is. In een enkel geval zou het kunnen zijn dat ook een incident gemeld kan worden, in situaties waarbij een leerling ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd en de school aantoonbaar ernstig nalatig is geweest.

De leerplichtambtenaar is, zoals in de inleiding al gezegd, voor de uitvoering van zijn taak afhankelijk van een goede verzuimregistratie door scholen en van het meldgedrag van scholen. Als toezichthouder ten aanzien van ouders en leerlingen heeft de leerplichtambtenaar de bevoegdheid om scholen en instellingen te betreden, inlichtingen te vorderen en specifiek naar aanleiding van een signaal of gemeld verzuim, de leerlingenadministratie aangaande die specifieke leerling(en) van scholen en instellingen inzien en een kopie mee te nemen. Het gaat hierbij dus specifiek om verzuimoverzichten, in- en uitschrijvingen, vrijstellingsadministratie en om informatie gerelateerd aan een casus.

De samenwerking tussen school en leerplichtambtenaar in de regio Nijmegen bestaat hieruit dat, leerplicht jaarlijks de school bezoekt om op een gestructureerde manier, samen met de school te kijken naar het verzuimbeleid en de uitvoering daarvan. In deze jaarlijkse schoolbezoeken worden ervaringen besproken die zijn opgedaan in de samenwerking bij de aanpak van casuïstiek. Onderdeel van de jaarlijkse schoolbezoeken is eveneens een evaluatie van de dienstverlening van leerplicht aan de scholen. Waar nodig zullen partijen n.a.v. dit evaluatiegesprek, de uitvoeringspraktijk bijstellen.

Deel III - Verzuimprotocol Schoolverzuim Primair Onderwijs

In dit deel wordt het schoolverzuim verder uitgelegd. De specifieke artikelen zijn in de Leerplichtwet (lpw) te vinden en vormen onderdeel van de schoolbezoeken.

1. In- en uitschrijvingen

Ouders/verzorgers zijn verplicht hun leerplichtig kind op een erkende school voor dagonderwijs in te schrijven en te zorgen dat de leerling regelmatig de school bezoekt (lpw, art.2). Bij uitschrijving van de leerling geldt dat de school de leerling pas mag uitschrijven, nadat de inschrijving via BRON bij een andere school is geregeld (lpw, art. 10) of als ouders aannemelijk kunnen maken dat er een nieuwe school van inschrijving is. Scholen zijn vanaf 1 januari 2012 wettelijk verplicht in- en afschrijvingen binnen 7 dagen via BRON te melden. Leerplicht controleert wekelijks of alle bij de gemeente ingeschreven leerplichtigen staan ingeschreven op een school. In de periode na de zomervakantie tot en met 1 oktober wordt hier intensief op gecontroleerd en actie op ondernomen om er voor te zorgen dat alle leerplichtigen op 1 oktober (de tel- en bekostigingsdatum) daadwerkelijk staan ingeschreven op een school. Ook voor deze controles op absoluut verzuim is het van belang dat de in- en uitschrijvingen altijd actueel zijn. Nota bene: absoluut verzuim kan een signaal zijn voor complexe problematiek rondom een leerplichtig kind.

Er zijn in de regio Nijmegen duidelijke afspraken gemaakt wanneer een leerling de overstap maakt van basis naar voortgezet onderwijs én van voortgezet onderwijs naar vervolgonderwijs. Deze afspraken ondersteunen een overstap naar een gepaste volgende opleiding. Leerlingen die gevolgd worden bij deze kritieke overstap, lopen minder risico om uit te vallen en hebben meer kans om bij de volgende opleiding aan te komen.

Voor de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs zijn afspraken gemaakt in het POVO (platform overgangsactiviteiten primair onderwijs – voortgezet onderwijs). In de regio Nijmegen wordt gewerkt met een overdrachtsformulier. Informatie over eventueel verzuim is onderdeel van dat formulier. Afsproken is dat de aanleverende school o.a. informatie over verzuim doorgeeft aan de ontvangende school. Sinds het schooljaar 2014-2015 baseren scholen voor voortgezet onderwijs de toelating van leerlingen op het schooladvies. Zij mogen toelating dan niet meer af laten hangen van het resultaat van de eindtoets.

2. Schoolverzuim

In de leerplichtwet van 1969 wordt onderscheid gemaakt tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim:

Geoorloofd schoolverzuim houdt verzuim met een geldige reden in. Een geldige reden kan zijn ziekte of vrijstelling van schoolbezoek. Vrijstelling kan worden verleend door de directeur (tot 10 schooldagen per schooljaar) of de leerplichtambtenaar (bij meer dan 10 schooldagen).

Ongeoorloofd schoolverzuim houdt verzuim in zonder geldige reden. Hierbij worden twee soorten verzuim onderscheiden: absoluut en relatief verzuim.

- Van **absoluut verzuim** is sprake als een leerplichtige leerling niet bij een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven.
- Van **relatief verzuim** is sprake als een leerling wel staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling, maar zonder geldige reden afwezig is op de les. Hiertoe wordt ook regelmatig te laat komen of regelmatig ziek zijn zonder reden gerekend. Hierbij is nog geen sprake van ernstig verzuim, maar het kan een indicatie zijn van een onderliggend probleem. Relatief verzuim wordt verdeeld in luxe verzuim en signaalverzuim.
 - Van **luxe verzuim** is sprake wanneer een leerling zonder toestemming verzuimt vanwege familiebezoek of extra vakantie.
 - Van **signaalverzuim** is sprake wanneer het verzuim een symptoom is van een onderliggende problematiek. Hierbij kan het gaan om problemen thuis, opvoedingsproblemen, leerproblemen, motivatieproblemen, gezondheidsproblemen, gedragsstoornissen etc. Indien sprake is van een onderliggend probleem, dient indien nodig externe hulp te worden ingeschakeld.

Wanneer precies gemeld moet worden is verder beschreven in bijlage II.

Nota bene: voor **leerlingen die woonachtig zijn in Duitsland** geldt dat deze niet onder de Nederlandse wetgeving vallen. Deze leerlingen kunnen dan ook niet op dezelfde manier gemeld worden bij leerplicht als verder in dit document beschreven staat. Echter als er veel zorgen zijn, of het verzuim is dusdanig hoog dat het de schoolloopbaan van de leerling belemmert, dan kan er een melding gedaan worden naar het Jugendamt. Voor Nederlandse leerlingen, die in Duitsland woonachtig zijn en in Nederland naar school gaan, moet het Jugendamt namelijk toestemming geven. Bij schoolverzuim kan deze toestemming worden ingetrokken indien scholen het Jugendamt op de hoogte stellen van regelmatig schoolverzuim. Een dergelijk melding kan ook gedaan worden als signaal aan leerling en ouders dat schoolverzuim ook in deze gevallen niet zondermeer wordt getolereerd. Daarnaast kan het Jugendamt ook een boete geven bij schoolverzuim (indien het aan ouders verwijtbaar is dat hun kind verzuimt). Indien er niet alleen sprake is van schoolverzuim maar er ook veel zorgen zijn over de thuissituatie, dan kan school ook contact opnemen met een speciale aandacht functionaris van Jeugdbescherming Gelderland.

3. Verzuimregistratie

De school komt als eerste in aanraking met ongeoorloofd verzuim. Hierbij is het cruciaal om door middel van een goed bijgehouden administratie inzicht in verzuimgedrag te verkrijgen. Een correcte verzuimregistratie, houdt in dat het volgende wordt vermeld:

- datum verzuim;
- te laat komen en het uur waarop de leerling te laat komt, aantal uren verzuim of hele dagen verzuim;
- reden van het verzuim (reden onbekend, niet legitiem of achteraf gemeld);
- geoorloofd of ongeoorloofd verzuim;

De school registreert eveneens:

- ondernomen acties/maatregelen;
- resultaat;
- datum van melding Verzuimloket DUO.

Deze informatie is voor leerplicht opvraagbaar als een leerling wordt gemeld via het Verzuimloket van DUO, evenals een verzuimoverzicht van een leerling per periode.

Ouders/verzorgers zijn verplicht om, zolang deze is ingeschreven, afwezigheid van hun kind aan de school door te geven en om de reden van afwezigheid door te geven (lpw, art. 11, 12 en 13). De school registreert elk verzuim dagelijks en registreert welke leerlingen afwezig zijn. Indien een bericht van de ouders/verzorgers ontbreekt, neemt de school direct contact op met de ouders/verzorgers voor verdere informatie. Op deze manier kan het verzuimgedrag per leerling achterhaald worden. Daarnaast informeert de school de ouders/verzorgers ieder jaar in de schoolgids over het verzuimbeleid.

Verdere eisen aan de verzuimregistratie:

- De aanwezige methode van registratie dient systematisch van opzet te zijn. Een registratie is systematisch als er een goede beschrijving is van wat er geregistreerd moet worden, hoe dit geregistreerd wordt, wie waarvoor verantwoordelijk is en wat de frequentie is. De registratie dient inzichtelijk, actueel en betrouwbaar te zijn.
- Daarnaast dient de registratiemethode geïmplementeerd te zijn.
- Er dient intern een controle plaats te vinden op de werking van het systeem. Op basis van deze controle vindt, indien nodig, een bijstelling plaats.
- Het management beschikt over actuele en betrouwbare informatie waarmee het proces gevolgd en bijgestuurd kan worden.
- De registratie is zodanig dat op de juiste gronden en binnen de wettelijke termijnen melding van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten plaatsvindt.

4. Schorsing

De meeste leerlingen worden zonder problemen tot de school toegelaten en krijgen nooit met een schorsing of verwijdering te maken. Soms ziet een schooldirecteur echter geen andere uitweg dan schorsing of verwijdering. Aangezien een dergelijke maatregel soms toch noodzakelijk is, zijn we in de regio Nijmegen van mening dat we ook hierover goede procedures moeten afspreken. Mocht het in een voorkomend geval noodzakelijk zijn om een dergelijke maatregel te treffen, dan dient een procedure te worden gestart waarbij alle partijen op de hoogte zijn van de voorschriften:

De bevoegdheid tot toelating en schorsing of verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag van een school. Desgewenst kan het bevoegd gezag deze bevoegdheid mandateren aan de directeur van een school. Een dergelijke regeling zal dan wel formeel moeten zijn vastgelegd.

Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen (maximaal 5 schooldagen) bij aanleidingen zoals:

- fysiek geweld tegen personeel of medeleerlingen,
- intimidatie / bedreigen met fysiek geweld tegen personeel of medeleerlingen,
- verbaal geweld tegen personeel of medeleerlingen,
- discriminatie/racisme tegen personeel of medeleerlingen,
- seksueel misbruik/seksuele intimidatie/ongewenst seksueel getint gedrag tegen personeel of medeleerlingen,
- pesten/treiteren van medeleerlingen zodat zij zich niet veilig voelen op school,
- bezit en/of gebruik van drugs of alcohol,
- bezit en/of gebruik van wapens,
- bezit en/of gebruik van vuurwerk,
- herhaaldelijk wangedrag van een leerling met een negatieve invloed op de lessen en/of de andere leerlingen;
- crimineel gedrag zoals diefstal, heling, beroving,
- fraude,
- herhaaldelijke verstoring van de orde, rust en veiligheid op school,
- bedreiging door ouders/verzorgers.

De procedure betreft:

- een schriftelijke kennisgeving met de aanzegging en de reden tot schorsing, de data waarop de leerling geschorst is, aan de ouders/verzorgers, met afschriften aan de leerplichtambtenaar en, bij schorsingen van meer dan een dag, de inspectie. In de brief dienen ouders nadrukkelijk gewezen te worden op de mogelijkheid schriftelijk bezwaar aan te tekenen tegen de beslissing.
- Na een schorsing vindt een multidisciplinair overleg (bijv in het ZAT) plaats waarin de schorsing besproken wordt.
- De ouders/verzorgers worden voor een gesprek uitgenodigd.
- Na een gesprek met de ouders/verzorgers waarin heldere afspraken worden gemaakt over de voorwaarden waaronder de leerling weer toegelaten kan worden tot de lessen, wordt de leerling, binnen een week weer toegelaten tot de lessen.
- De school draagt er zorg voor dat de leerling in de periode van schorsing onderwijs kan volgen.
- Ouders/verzorgers worden expliciet gewezen op de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen.

N.B.: Na afloop van de schorsingsperiode van maximaal een week moet een oplossing zijn gerealiseerd voor terugkeer naar school. Wanneer blijkt dat een leerling is aangewezen op een andere vorm van onderwijs als het speciaal (basis)onderwijs, dan moet de school van inschrijving er voor zorgen dat een andere school de leerling wil opnemen. Ook onder deze omstandigheden gelden de wettelijke voorschriften onverkort en mag de leerling niet langer dan een week achtereenvolgens geschorst worden. In een dergelijke situatie is overleg met de leerplichtambtenaar en met het samenwerkingsverband gewenst.

5. Procedure bij voornemen tot verwijdering

Indien de maatregel 'schorsing' niet het beoogde resultaat behaalt, kan de school een verwijderingsprocedure in gang zetten voor de betreffende leerling. Het doel van een verwijderingsprocedure is het vinden van een passende onderwijsplek. N.B. verwijderen kan alleen als een andere school bereid is de leerling op te nemen. Het bevoegd gezag stelt de ouders van dit voornemen schriftelijk in kennis en geeft aan welke stappen er achtereenvolgens gezet zullen worden en wat er in de periode waarin de procedure loopt van de ouders en leerling wordt verwacht. Ouders worden ook expliciet gewezen op de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen het voornemen. Zij krijgen hiervoor een periode van maximaal zes weken. De leerplichtambtenaar en de inspectie ontvangen van de brief met het voornemen tot verwijdering een afschrift.

De school moet er vervolgens voor zorgen dat de leerling op een andere school geplaatst wordt en dat de leerling in die periode, niet thuis komt te zitten. De school dient bij het samenwerkingsverband aan te geven dat zij handelingsverlegen is en kan advies en ondersteuning vragen aan het

samenwerkingsverband. De school blijft er in de totale periode van de procedure verantwoordelijke voor dat de leerling zo normaal mogelijk het onderwijs kan blijven volgen. In het geval van handelingsverlegenheid van de school, kan de leerling doorgaans de school wel bezoeken. De school dient dan onderwijs op school aan te blijven bieden.

De leerplichtambtenaar stelt zich regelmatig actief op de hoogte van de voortgang van het totale traject van verwijdering en ondersteunt en bemiddelt waar nodig en mogelijk bij het zoeken naar een passende andere school. De inspectie heeft in dit proces in het reguliere basisonderwijs, geen directe bemoeienis. Wel ziet de inspectie toe op de naleving van relevante wet- en regelgeving door de school. In het speciaal onderwijs heeft de inspectie hier wel een rol. Het bestuur beslist niet eerder op het bezwaar dan nadat onder andere met de inspectie overleg is gevoerd (zie de WEC, artikel 6.1, lid 4 en artikel 40, lid 21).

Als ouders/verzorgers een onafhankelijk adviseur willen, dan kunnen ouders/verzorgers worden verwezen naar de onderwijsconsulent. De onderwijsconsulenten zijn ingesteld door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) op verzoek van de Tweede Kamer, om ouders/verzorgers en scholen te adviseren en te begeleiden bij onderwijskwesties rond een kind met een handicap, ziekte of stoornis. Het gaat dan om problematiek rond plaatsing, schorsing, verwijdering, besteding van de rugzakgelden of onenigheid over het handelingsplan. Ook proberen onderwijsconsulenten oplossingen te vinden voor kinderen die langdurig thuiszitten zonder uitzicht op een onderwijsplaats.

Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling kan slechts na het volledig doorlopen van de totale procedure, wat betekent dat er een andere school bereid is de leerling op te nemen. Ouders dienen hiervan via een schriftelijke mededeling op de hoogte worden gesteld. Het ligt voor de hand dat een school over deze definitieve stap eerst overleg voert met de betrokken leerplichtambtenaar om zich er van te vergewissen dat de procedures zorgvuldig zijn doorlopen. Leerplicht en Onderwijsinspectie ontvangen een afschrift van de betreffende brief, waarin ook weer de mogelijkheid moet zijn opgenomen van het aantekenen van bezwaar.

6. Thuiszitters: absoluut verzuimers en bemiddeling bij moeilijk plaatsbaren

Er zijn leerlingen bij wie plaatsing minder eenvoudig is. Deze groep is onder te verdelen in:

1. Absoluut verzuimers. Deze leerplichtige leerlingen hebben geen school van inschrijving.
2. Langdurig relatief verzuimers (Thuiszitters). Leerplichtige leerlingen die wel staan ingeschreven op een school, maar deze gedurende 4 aaneengesloten lesweken niet hebben bezocht zonder dat daarvoor een vrijstelling is afgegeven.

Absoluut verzuimers:

- Ouders/verzorgers zijn verantwoordelijk voor het zoeken van een school voor hun kind. Daarvoor moeten ze zich in Nijmegen aanmelden bij Schoolwijzer.
- Schoolwijzer zorgt voor een plaatsingsbesluit voor een school.
- School concludeert op basis van intake en/of dossieranalyse dat de leerling niet kan worden ingeschreven omdat de school geen passend onderwijs- en/of zorgaanbod kan leveren.
- De weigerende directeur meldt de betreffende leerling aan bij het samenwerkingsverband Stroomland.

Hieronder informatie van het samenwerkingsverband over passend onderwijs en zorgplicht:

“De nieuwe Wet passend onderwijs en de nieuwe zorgplicht betekenen niet dat schoolbesturen verplicht zijn ieder kind een plek te geven op school. Als een school aangeeft dat het echt niet kan zorgen voor passend onderwijs, dan kan een kind worden geweigerd. Hierbij zijn wel een paar zaken van belang:

- a. *Een school mag een kind niet zomaar weigeren. De school moet aantonen dat ze naar de individuele leerling heeft gekeken, en echt geprobeerd heeft om de aanpassingen te realiseren die voor het kind nodig zijn. Een school kan dus niet zomaar zeggen dat een kind met een bepaalde beperking niet welkom is op school omdat die beperking niet in het ondersteuningsprofiel past. Er moet altijd gekeken worden naar de individuele situatie. Hiermee wordt voorkomen dat kinderen geweigerd worden op basis van bijvoorbeeld stereotiepe denkbeelden over bepaalde beperkingen.*

- b. *Afwijzen omdat een school of een klas vol is, kan alleen als vooraf in beleidsstukken is beschreven wat de groepsgrootte is. De school waar het kind is aangemeld is er verantwoordelijk voor om een passende plek te regelen. Dus als het kind geweigerd wordt op een school, dan moet die school er wel voor zorgen dat er ergens anders een geschikte plek is. De school moet dit doen in overleg met de ouders."*

Procedure:

- De termijn om een passende plek voor een leerling te vinden, gaat in vanaf het moment dat de school de aanmelding heeft ontvangen. Vervolgens heeft de school 6 weken de tijd om een passende plek te vinden voor de leerling. Dit zijn geen schoolweken maar kalenderweken. Eventueel kan deze termijn met 4 weken, inclusief schoolvakantie, worden verlengd. De termijn voor het nemen van de toelatingsbeslissing wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het bevoegd gezag krachtens de eerste volzin de ouders dan wel de leerling uitnodigt de aanmelding aan te vullen, tot de dag waarop de aanmelding is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
- Als een inschrijving op een andere school niet uiterlijk binnen 10 weken mogelijk is en het bevoegd gezag heeft nog geen beslissing over de toelating genomen, dan wordt de leerling, wanneer deze nog niet bij een andere school is ingeschreven, bij de school van aanmelding ingeschreven. Door deze school van inschrijving kan de leerling worden besproken in het zorgoverleg van de school en aangemeld bij het samenwerkingsverband.
- Als er geen school van inschrijving is, dan wijst de leerplichtambtenaar ouders op hun verantwoordelijkheid hun kind aan te melden bij een school.
- Nota bene: het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het plaatsen van een aangemelde leerling ofwel op de eigen school, ofwel op een van de andere scholen binnen de regio van het samenwerkingsverband.
- Waar nodig start de leerplichtambtenaar een 'opsporingsonderzoek' waarbij de volgende activiteiten kunnen worden uitgevoerd: de leerplichtambtenaar inventariseert het probleem, vraagt informatie op bij derden, indien betrokken en neemt contact op met ouders/verzorgers.
- De leerplichtambtenaar beoordeelt of ouders/verzorgers al dan niet verweten kan worden dat hun kind niet op een school wordt ingeschreven. Is dit het geval dan maakt de leerplichtambtenaar een proces verbaal op tegen de ouders/verzorgers.
- Als ouders/verzorgers een onafhankelijk adviseur willen, dan kunnen ouders/verzorgers worden verwezen naar de onderwijsconsulent. (zie voor een beschrijving bij paragraaf 6 Verwijdering.)
- De leerplichtambtenaar sluit het dossier zodra de inschrijving van de leerling ontvangen is of als proces verbaal is opgemaakt.

Bemiddeling bij moeilijk plaatsbaren (langdurig relatief verzuim):

Het gezamenlijke streven van schoolbesturen en de betrokken gemeenten is om thuiszitten zoveel als mogelijk tegen te gaan en indien er toch sprake is van thuiszitten de periode van thuiszitten zo kort mogelijk te houden. Onder een thuiszitter/langdurig relatief verzuimer wordt verstaan: alle leerplichtige leerlingen die ingeschreven staan bij een school en die minimaal 4 weken thuis zitten, met welke reden dan ook, met uitzondering van zieke leerlingen en leerlingen met een vrijstelling.

Thuiszitten kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld:

- Leerplichtigen die niet op een school kunnen worden ingeschreven, omdat het samenwerkingsverband geen passend onderwijs- en/of zorgaanbod kan leveren;
- Neveninstromers;
- Conflictsituaties, bijvoorbeeld; ouders/verzorgers zoeken naar een andere school voor hun kind(eren) wegens een conflict tussen ouders/verzorgers en school.
- Verwijdering; de school heeft een formeel verwijderingstraject ingezet.
- Psychische of sociaal emotionele problematiek, bijvoorbeeld een angststoornis.
- Ongeoorloofd verzuim.

N.B. Voor de definities van thuiszitters, waaronder de wettelijke definitie, zie bijlage V.

Procedure:

- De school meldt via het Verzuimloket van DUO, aan de leerplichtambtenaar van de betrokken gemeente als er verzuim is van 16 uur in een aaneengesloten periode van 4 weken.

- De leerplichtambtenaar beoordeelt of ouders/verzorgers al dan niet verweten kan worden dat hun kind thuis zit. Is dit het geval dan maakt de leerplichtambtenaar proces verbaal op tegen de ouders/verzorgers.
- Als inschrijving op een andere school niet binnen afzienbare tijd lukt, dan wordt de leerling, door de school van inschrijving besproken in het zorgoverleg binnen de school (vaak het BSOT) en gemeld bij het samenwerkingsverband. De school blijft dan nog steeds verplicht de leerling onderwijs op school te bieden.
- Waar nodig start de leerplichtambtenaar een 'opsporingsonderzoek' waarbij de volgende activiteiten kunnen worden uitgevoerd: de leerplichtambtenaar inventariseert het probleem, vraagt informatie op bij derden indien betrokken en neemt contact op met ouders/verzorgers.
- Alle inspanningen zijn er op gericht een passende onderwijsplek, op een school, te vinden of, indien dit vanwege psychische of lichamelijke ongeschiktheid anders niet mogelijk is, een andere passende dagbesteding in afwachting van een mogelijk passende onderwijsplek. N.B. Doelstelling is in alle gevallen toeleiding naar onderwijs.
- Let op: In het speciaal onderwijs zal in beginsel altijd sprake zijn van een passende onderwijsplek. Wanneer de school echter van mening is dat ondanks het aangepaste onderwijs vanwege de psychische of lichamelijke ongeschiktheid van de leerling, aanpassingen moeten worden gedaan in het programma, dan moet ontheffing van de onderwijstijd worden aangevraagd bij de inspectie. Alleen wanneer deze is toegekend, hoeft de school tijdelijk of gedeeltelijk geen onderwijs op school aan te bieden.
- Als ouders/verzorgers een onafhankelijk adviseur willen, dan kunnen ouders/verzorgers worden verwezen naar een onderwijsconsulent.
- De leerplichtambtenaar sluit het dossier, zodra de leerling weer naar school gaat of wanneer proces verbaal is opgemaakt.

Voor veel thuiszitters geldt, dat via de reguliere weg (zorgoverleg van de school en het samenwerkingsverband) een passende plek in het onderwijs gevonden kan worden. Voor 'weigeraars' (leerlingen en ouders die moedwillig een plaatsing in het onderwijs traineren) is handhaving op grond van de Leerplichtwet de geijkte weg. Echter er zijn ook leerplichtige leerlingen die 'vastlopen' in het systeem; in de toeleidingstrajecten richting een plek in het onderwijs:

- leerlingen in afwachting van een plaatsing in het speciaal onderwijs (wachtlIJst),
- leerlingen waarvoor geen herindicatie speciaal onderwijs wordt afgegeven: deze groep vindt moeilijk toegang tot het regulier onderwijs vanwege de specifieke ondersteuningsbehoefte die ze zouden kunnen hebben,
- leerlingen met een complex 'dossier' die geen plek op een school vinden (bijvoorbeeld kinderen uit problematische gezinnen, of kinderen die naast een onderwijsondersteuningsbehoefte ook een zorgondersteuningsbehoefte hebben),
- leerlingen die van school verwijderd zijn en binnen het eigen samenwerkingsverband geen nieuwe plek vinden.

Actietafel

Voor deze groep leerlingen kan het zinnig zijn een Actietafel te organiseren. Het doel van een dergelijke Actietafel is tweeledig:

1. het in gezamenlijkheid vinden van een passende (onderwijs)plek voor iedere individuele thuiszitter, waarbij ook in de zorg-ondersteuningsbehoefte wordt voorzien,
2. het anticiperen op signalen uit de praktijk, waaruit blijkt dat er sprake is van structurele leemtes in de integrale aanpak van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

8. Top talenten

Scholen worden regelmatig geconfronteerd met verzoeken om vrijstelling of aangepaste lestijden in verband met trainingen, wedstrijden, optredens, uitwisselingsprogramma's, e.d. voor leerlingen met sport, muzikale, cognitieve, creatieve of andere toptalenten.

Onderwijstijd en onderwijsprogramma

Op grond van de onderwijswetgeving kan school een leerling vrijstellen van verplichte deelname aan bepaalde onderwijsactiviteiten. Dit geldt voor het primair onderwijs en het speciaal onderwijs (artikel 41 van de WPO en artikel 46 van de WEC). Het bevoegd gezag van de school bepaalt (na overleg met de ouders) of een leerling wordt vrijgesteld van bepaalde onderwijsactiviteiten en welke onderwijsactiviteiten daarvoor in de plaats komen. Hierbij geldt een aantal voorwaarden: Voor vrijgestelde onderwijsactiviteiten moet een andere onderwijsactiviteit in de plaats komen:

- De vrijgestelde leerling ontvangt eenzelfde aantal uren onderwijs als zijn klasgenoten.
- De vervangende onderwijsactiviteit moet worden begeleid door een bevoegde leerkracht.
- De vervangende activiteit moet voldoen aan de kerndoelen.
- Het beleid moet goedgekeurd zijn door de oudergeleding van de MR en gepubliceerd zijn in de Schoolgids.

In verreweg de meeste gevallen zal topsport niet voor een vervangende onderwijsactiviteit kunnen doorgaan. Immers, de vervangende onderwijstijd moet voldoen aan de relevante wet- en regelgeving, zoals een onderwijsprogramma dat voldoet aan de kerndoelen, onderwijstijd, bevoegd onderwijspersoneel, et cetera.

Schoolverzuim/vrijstelling

Voor verlof voor topsport is geen basis in de Leerplichtwet 1969, dat wil zeggen dat dat géén grond voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek is en dus ook niet onder de vrijstellingsgrond 'andere gewichtige omstandigheden' valt. In de 'Beleidsregel uitleg 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden' bedoelt in de Leerplichtwet 1969' is namelijk bepaald dat het bij andere gewichtige omstandigheden moet gaan om situaties die veelal buiten de wil of invloedssfeer van de ouders of leerling zijn gelegen. Hiervan is in de situatie van een structurele training onder lestijd geen sprake. Deze vrijstellingsgrond geldt niet voor topsport. Als een leerling zonder toestemming van de school onder lestijd bijvoorbeeld toch naar trainingen, wedstrijden, olympiades of optredens toe gaat, dan is er sprake van ongeoorloofd verzuim. Dan komt de leerplichtambtenaar in beeld.

Bijlage I

Melding verzuim aan leerplicht

In de Leerplichtwet staat vermeld dat ongeoorloofd verzuim dient te worden gemeld, en de wettelijk vastgestelde regels daarvoor. Ongeoorloofd verzuim dient onmiddellijk via het Verzuimloket van DUO bij de leerplichtambtenaar gemeld te worden wanneer een leerling zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken in totaal zestien klokuren les- of praktijktijd bedraagt. Nota bene: Dit is een uiterlijke termijn. Melden bij minder verzuim mag en kan altijd en is wenselijk als er sprake is van signaal verzuim of als er sprake is van recidive

Verzuim:	Registreren:	Actie:
<p><i>Ongeoorloofd verzuim</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ begin en einddatum van het verzuim; ▪ betreft het dagdelen of hele dagen; ▪ reden onbekend of niet legitiem; ▪ reden achteraf gemeld; ▪ toelichting op het verzuim. ▪ overzicht gewenste en een toelichting daarop. ▪ overzicht van de ondernomen acties en het resultaat van ondernomen acties. <p>N.B. Dit geldt bij alle onderstaande items.</p>	<p>Melden bij het verzuimloket van DUO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ongeoorloofde afwezigheid van 16 uren les- of praktijktijd in een periode van vier aaneengesloten weken (vakanties tellen niet mee als lesweek) (NB te laat komen telt mee in deze 16 uur als 1 uur verzuim per keer te laat komen). ▪ Een periode van vier opeenvolgende lesweken is een periode van vier weken die begint te tellen vanaf het eerste moment van ongeoorloofde afwezigheid van een leerling, op welke dag dan ook. ▪ Als er 16 (losse) les/klokuren ongeoorloofd verzuim zijn in 4 weken, dan moet de school dit melden (binnen 5 werkdagen na het overschrijden van de grens van 16 uur). ▪ Na het overschrijden van de 16 uur begint een nieuwe periode van 4 weken. Na de eerste 16 uur ongeoorloofde afwezigheid dient een vervolgmelding gedaan te worden zodra er binnen een periode van vier weken wederom 16 uur ongeoorloofd verzuim is opgebouwd. De school dient te melden, ongeacht of er een actie vanuit school of leerplichtambtenaar loopt. ▪ Als een leerling na de eerste melding helemaal niet meer op school verschijnt, en als gevolg daarvan meerdere keren per week een overschrijding van 16 uur en dus melding aan de orde zou zijn, kan worden volstaan met een wekelijkse vervolgmelding in plaats van na iedere 16 uur afwezigheid opnieuw te melden. ▪ Als de leerling na vier weken afwezigheid nog steeds afwezig blijft kan er een melding van langdurig relatief verzuim worden gedaan. Er hoeft dan niet meer wekelijks te worden gemeld. Zodra de leerling weer aanwezig is, sluit de school deze langdurig relatief verzuim melding af. ▪ bij oplopend verzuim waarbij de wettelijke termijn van 16 uur in een periode wellicht (net) niet gehaald wordt. Richtlijn is melden bij 16 uur verzuim in een schooljaar. ▪ (signaal)verzuim gerelateerd aan (vermoedelijke) achterliggende problematiek. Hiervan is sprake als het verzuim een signaal is voor problemen als: <ul style="list-style-type: none"> - leerproblemen, - sociaal-emotionele problemen, - (ernstige) gedragsproblemen, - gezondheidsproblemen (fysiek en/of psychisch/psychiatrisch, - (problematische) thuissituatie. <p>NB: Scholen kunnen eerder tot melding overgaan als zij vermoeden dat door de school getroffen maatregelen onvoldoende effect hebben. Verder geldt voor recidivisten het verzoek om wanneer het verzuimgedrag opnieuw ontstaat, zsm te melden.</p>

		Er geldt ook géén minimum aantal uur verzuim voor melding van verzuim. Bijvoorbeeld signaalverzuim mag eveneens ten alle tijden gemeld worden, bij voorkeur zo snel mogelijk nadat het zich openbaart.
<i>Te laat komen:</i> reden onbekend of niet legitiem.	<i>Ongeoorloofd verzuim</i> 1x te laat komen telt als 1 uur verzuim.	Melden bij maximaal 10x te laat komen in een schooljaar. Indien er sprake is van achterliggende problematiek, recidive of andere afspraken kan altijd eerder dan bij 10x gemeld worden. Nota bene: indien een leerling 12 weken niet meer te laat is gekomen, dan begint de telling opnieuw.
<i>Luxe verzuim:</i> Vrije dag(en)/ extra vakantieverlof zonder toestemming directeur of leerplichtambt.	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>	Melden bij leerplicht.
<i>Bezoek (huis)-arts, specialist, e.d. niet conform geldende afspraken gemeld.</i>	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>	Neem indien nodig/wenselijk contact op met de leerplichtambtenaar.
<i>Ziekte niet gemeld conform geldende afspraken:</i> ▪ niet tijdig gemeld; ▪ niet gemeld door ouder/verzorger	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>	Neem indien nodig/wenselijk contact op met de leerplichtambtenaar. (Zie ook bijlage 2)
<i>Schorsing</i> (maximaal 5 schooldagen)	<i>Schorsing</i>	Kopie van de brief toezenden aan de leerplichtambtenaar.
<i>Ziekte gemeld conform geldende afspraken:</i> binnen 2 dagen met opgave van reden voor 9 uur 's morgens (telefonisch) gemeld door ouder/verzorger	<i>Ziekte</i>	Bij ziekmelding: ▪ Bij ziekmelding neemt school contact op met de ouders. Met ouders worden afspraken gemaakt over terugkeer naar school, onderhouden van contact en over de mogelijkheid en behoefte thuis werk te verrichten. →(zie ook bijlage 3).
<i>Langdurig en frequent ziekteverzuim.</i> (Meer dan 7 schooldagen of 4 ^e ziekmelding in 12 weken of de 6 ^e ziekmelding in een schooljaar)	<i>Ziekte</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij elke 4e ziekmelding in 12 schoolweken, bij elke 6^e ziekmelding in een schooljaar, of vanaf de 7e schooldag aaneengesloten ziek gemeld) vindt er op school een verzuimgesprek plaats met leerling en ouders. Afspraken worden door de school gemonitord. <u>Nota bene:</u> als er zorgen zijn of als er sprake is van recidive verzuim dan kan er altijd eerder dan genoemde criteria een gesprek plaatsvinden. ▪ N.a.v. dit gesprek kan de school de leerling en ouders doorverwijzen naar de jeugdarts voor een advies aan leerling, ouders en school over geestelijke en lichamelijke gezondheidsproblemen en het volgen van onderwijs. ▪ Een school voor primair onderwijs stelt op basis van een advies van de jeugdarts over de mogelijkheid tot deelname aan het lesrooster, een huiswerk- en/of inhaalplan op en adviseert indien nodig over alternatieve onderwijsmogelijkheden. ▪ Een school voor speciaal onderwijs moet voor het onderschrijven van de onderwijstijd op school, ontheffing aanvragen bij de inspectie. Deze ontheffing kan worden verleend voor het tijdelijk of gedeeltelijk verminderen van het aantal uren onderwijstijd als gevolg van een lichamelijke of psychische beperking waardoor de leerling tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kan. Het moet dan gaan om situaties waarin geen sprake is van ziekte (zie art. 11, onder d van de leerplichtwet, zoals griep of een

		<p>gebroken been. Zie art. 12 van de WEC, beleidsregel ontheffingen).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ School monitort het ziekteverzuim, en monitort samen met de jeugdarts de uitvoer van het 'plan van aanpak'. Bij het speciaal onderwijs monitort de school, samen met de jeugdarts het ingroeiplan dat gericht is op terugkeer naar (volledig) onderwijs. ▪ Als bovenstaand traject vastloopt of onvoldoende heeft opgeleverd dan doet de school een melding via DUO bij leerplicht. <p>→ (zie ook bijlage 3)</p>
<i>Bezoek (huis)arts, specialist en dergelijke conform geldende afspraken gemeld.</i>	<i>Geoorloofd verzuim</i>	Registratie in de leerlingenadministratie.
<i>Vrijstelling i.v.m. gewichtige omstandigheden</i>	<i>Geoorloofd verzuim</i>	<p>Neem indien nodig contact op met de leerplichtambtenaar.</p> <p>→ Nota bene: tot en met 10 schooldagen ligt het besluit hierover bij de directeur eventueel in samenspraak met de leerplichtambtenaar (conform de criteria in de leerplichtwet). Extra verlof voor vakantie of voor het oplossen van praktische problemen van ouders valt niet onder gewichtige omstandigheden.</p> <p>Registratie in de leerlingenadministratie.</p>
<i>Vakantieverlof i.v.m. de specifieke aard van het beroep van één van de ouders/ verzorgers.</i>	<i>Geoorloofd verzuim</i>	<p>Neem indien nodig contact op met de leerplichtambtenaar.</p> <p>Registratie in de leerlingenadministratie.</p> <p>Nb. Maximaal 10 dagen per schooljaar, niet toegestaan in de eerste twee weken van het schooljaar.</p>
<i>Verlofaanvraag voor meer dan 10 dagen.</i>		Ouders/verzorgers doorsturen naar de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar kent het verlof al dan niet toe.
<i>In- en uitschrijvingen</i>	<i>In- of uitschrijving</i>	Binnen 7 dagen melden via BRON van DUO.

Schoolverzuim stappenplan

- 1 Is de leerling geschorst?
 - Ja: direct melden aan de leerplichtambtenaar en bij langer dan een dag bij de onderwijsinspectie.
 - Nee: ga naar vraag 2
- 2 Is er een verzoek om extra schoolverlof ingediend?
 - Ja: tot en met 10 dagen per schooljaar: de directeur neemt de beslissing; Eventueel advies van de leerplichtambtenaar en/of afstemming met de scholen waar eventuele broertjes/zusjes zitten.
 - Ja: > 10 dagen per schooljaar: de ouders/verzorgers doorverwijzen naar de leerplichtambtenaar.
 - Nee: ga naar vraag 3
- 3 Vermoedt u luxeverzuim?
 - Ja: direct melden bij de leerplichtambtenaar via het Verzuimloket van DUO.
 - Nee: ga verder naar vraag 4.
- 4 Verzuim (niet zijnde ziekteverzuim) < 16 uur in 4 aaneengesloten weken?
 - Ja: school neemt interne maatregel en/of meldt bij zorg, recidive en/of risico via het verzuimloket van DUO, door naar de leerplichtambtenaar.
 - Nee: ga verder naar vraag 5.
- 5 Verzuim 16 uur of meer in 4 aaneengesloten weken?
 - Ja: direct melden bij de leerplichtambtenaar via het Verzuimloket van DUO.
 - Nee: ga verder naar vraag 6.
- 6 Komt de leerling regelmatig te laat?
 - Ja: melden bij de leerplichtambtenaar via het Verzuimloket van DUO.
 - Nee: ga verder naar vraag 7.
- 7 Is de leerling meer dan 7 schooldagen aaneengesloten ziek?
 - Ja: gesprek op school en leerling kan worden gemeld bij de jeugdarts en indien nodig bij de leerplichtambtenaar (zie verder bijlage III).
- 8 Wordt de leerling regelmatig ziek gemeld?
 - Ja: melden bij de jeugdarts en/of de leerplichtambtenaar via het Verzuimloket van DUO. (zie verder bijlage III)

Bijlage III

Aanpak ziekteverzuim op school

Nr	Wat	Wanneer	Wie
1	Signaleren ziekmelding Ziekmelding verwerken in Verzuimadministratie	Continu	School
2	Aandacht schenken aan ziekgemelde leerling en ouders <ul style="list-style-type: none"> • <u>Bij terugkeer na ziekte</u>: aandacht voor leerling om te laten merken dat zijn/haar afwezigheid is opgevallen. • <u>Tijdens of na ziekte</u>: contact met leerling en ouders om betrokkenheid te tonen en te checken wat er aan de hand is. 	Uiterlijk na 5 dagen ziekgemeld en bij de 3 ^e keer ziek melden in een schooljaar.	School
3	Ziekteverzuimgesprek <ul style="list-style-type: none"> • Face-to-face gesprek met leerling/ouder(s): op welke wijze kan het volgen van onderwijs hervat worden en zijn er eventueel andere problemen die om een oplossing vragen? • Vastleggen van gemaakte afspraken in verzuimadministratie. <p>Ingang van het gesprek is altijd zorg en aandacht voor de leerling.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Bij overduidelijke signalen</u> dat langdurig verzuim te verwachten is of andersoortige problematiek lijkt mee te spelen. 2. <u>Langdurig verzuim</u>: lln > 7 aaneengesloten schooldagen ziek gemeld. 3. <u>Frequent verzuim</u>: leerling dit schooljaar 4^e keer in een periode van 12 weken ziek gemeld. 4. <u>Bij de 6e keer in een schooljaar.</u> 5. <u>Bij recidive verzuim.</u> 6. <u>Bij zorgen</u>. 	School
<p><u>N.a.v. telefonisch contact (stap 2) en verzuimgesprek (stap 3) zijn 3 vervolgstappen mogelijk:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. School en leerling/ouder(s) komen gezamenlijk tot oplossing en leggen gemaakte afspraken vast → actie 9; 2. Verwijzing naar jeugdarts → actie 4; 3. Melding via het verzuimloket aan leerplicht → actie 5. 			
4	Verwijzing naar jeugdarts <ul style="list-style-type: none"> • Desgewenst consultatie & afstemming met jeugdarts. • Aanmelden leerling voor spreekuur jeugdarts en verstrekken van achtergrondinformatie over leerling d.m.v. uitdraai verzuimadministratie. <p>Naar aanleiding van het verzuimgesprek (actie 3) kan de school zich laten adviseren door de jeugdarts. Het doel van het consult: de jeugdarts adviseert de leerling en ouders en de school over geestelijke en lichamelijke gezondheidsproblemen en het volgen van onderwijs. Immers: de jeugdarts heeft zowel kennis van ziekte als van school; School maakt, samen met leerling en ouders een 'plan van aanpak' op basis van het advies van de jeugdarts.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Als het verzuimgesprek daartoe aanleiding geeft, bijv. bij: <ul style="list-style-type: none"> ○ Als er tegenstrijdige signalen zijn (bijvoorbeeld rondom de ernst van de situatie), kan school deze zorgen met de jeugdarts delen en vragen stellen. ○ Bij verschil in inzicht tussen de leerling en ouders en school (bijv. m.b.t. de mogelijkheden om ondanks ziekte, problemen of klachten naar school te gaan). ○ Als de leerling aangeeft problemen of klachten te hebben en hiervoor nog geen zorg krijgt. ○ Als de leerling al wel zorg ontvangt, kan de jeugdarts in kaart brengen wat er aan hulp is en of deze aansluit bij de problematiek die van invloed is op de deelname aan het lesprogramma op school. 	School & Jeugdarts

		<ul style="list-style-type: none"> ○ De jeugdarts kan overleggen met behandelaars ○ Bij vragen van school en/of de leerling en ouders. Denk aan: <ul style="list-style-type: none"> - Is het onderwijsniveau wel haalbaar? - Is een aangepast onderwijsprogr. nodig, bijvoorbeeld in verband met tijdverlenging voor proefwerken of langzaam opbouwen van de lesdeelname? - Zijn daar mogelijk afspraken over te maken en/of is daar ondersteuning in te bieden? NB. Scholen voor speciaal onderwijs moeten een aanpassing van het programma opnemen in het ontwikkelingsperspectief van de leerling en dit dus bespreken met ouders. Verder moeten SO scholen een ingroeiplan opstellen. (zie ook p.17) ○ Als het niet mogelijk blijkt concrete afspraken te maken met de leerling. ○ Als de leerling zicht niet houdt aan de met school gemaakte afspraken over terugkeer naar school of het accepteren van begeleiding of zorg. <p>2. Bij herhaald patroon ziekteverzuim</p> <p>N.B. Jeugdarts roept de leerling binnen 10 dagen na melding op voor een gesprek.</p>	
5	<p>Spreekuur jeugdarts met leerling/ouder(s)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jeugdarts maakt samen met leerling en ouders een probleemanalyse. Hij/zij bespreekt de oorzaken van het verzuim en de mogelijkheden voor leshervatting. Wat zijn knelpunten en oplossingen om (weer) naar school te gaan? Zo nodig - en met toestemming - overlegt de jeugdarts met de huisarts of andere behandelaars om een goed beeld te krijgen van de medische of psychosociale problematiek. ○ Vervolgens maakt de jeugdarts samen met leerling en ouders een 'plan van aanpak' met betrekking tot zorg en re-integratie in de vorm van concrete afspraken over terugkeer naar en/of 		Jeugdarts

	<p>deelname aan school.</p> <ul style="list-style-type: none"> o De jeugdarts communiceert hierover, met toestemming van de leerling en ouders, met alle betrokken partijen, in ieder geval op proces, en bewaakt hierbij de privacy van de leerling en zijn/haar beroepsgeheim. - De jeugdarts regelt zo nodig (para)medische zorg voor de leerling. Zorgverleners vanuit zowel de care als de cure optimaliseren de begeleiding en behandeling van de leerling vanuit hun eigen professionele expertise. - Op de dag van het consult krijgt school altijd een terugkoppeling van de jeugdarts. De ouders ontvangen een kopie hiervan. Hierin staat of de leerling en ouders wel/niet geweest zijn en het advies van de jeugdarts met betrekking tot gewenst zorg, ondersteuning en aanpassingen, en mogelijkheden van lesdeelname. o Bij niet verschijnen zonder bericht wordt de school hiervan op de hoogte gesteld. De school gaat met leerling en ouders in gesprek om de reden van niet verschijnen te achterhalen. o De jeugdarts monitort de afspraken die gerelateerd zijn aan de gezondheid door samen met leerling, ouders en school de geboden zorg en begeleiding, zoals geadviseerd in het 'plan van aanpak', te evalueren. De jeugdarts maakt hiervoor een afspraak met leerling en ouders. 		
6	Melding aan leerplichtambtenaar	<ul style="list-style-type: none"> - Bij gereede twijfel over legitimiteit ziekmelding. - Als leerling/ouder(s) zonder geldige reden geen gehoor geven aan uitnodiging voor oproep jeugdarts. - Indien uit traject jeugdarts geen medische reden voor verzuim blijkt, maar het verzuim wel doorgaat. - Als leerling en/of ouders weigeren mee te werken aan het vinden van een oplossing, afspraken niet nakomen of bij onnodig aanhouden van het ziekteverzuim. 	School
7	Gesprek leerplichtambtenaar met leerling en ouder(s) <ul style="list-style-type: none"> • Uitnodigen leerling/ouder(s) • Voeren van gesprek met leerling/ouder(s). 		Leerplicht-ambtenaar
<p><u>Mogelijke uitkomsten gesprek:</u></p> <p>a. Leerling stopt met verzuim of werkt (samen met ouder(s) mee aan terugdringen ervan.</p>			

	<p>b. Leerplichtambtenaar stelt verwijzing naar jeugdarts voor.</p> <p>c. Leerplichtambtenaar maakt vervolgafspraken met leerling en ouders en bewaakt nakoming van de afspraken.</p>		
8	<p>Terugkoppeling jeugdarts aan school</p> <p>a. Informeren en adviseren school n.a.v. contact door terugkoppeling conclusie.</p> <p>b. Conclusie jeugdarts vastleggen in Verzuimadministratie.</p>	a. Binnen 5 dagen na contact	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdarts • School
9	<p>Verzuimbegeleiding</p> <p>a. School koppelt ziekteverzuimgesprek en/of advies jeugdarts en/of leerplichtambtenaar terug naar juiste functionaris school.</p> <p>b. Deze functionaris onderneemt benodigde vervolgactie (bv. Verzuimbegeleiding door school, bespreking in het zorgoverleg van de school of maandelijks overleg voorafgaand aan een dergelijk overleg).</p> <p>c. Bewaken navolging/effect gemaakte afspraken en evaluatie: nagaan bij leerling hoe het gaat en of problemen zijn opgelost.</p> <p>d. Bewaking van eventuele medische ontwikkelingen bij continuering van ziekteverzuim.</p>	Na ziekteverzuimgesprek (actie 3)	<ul style="list-style-type: none"> • School School • School • Jeugdarts
10	<p>Bewaken aanpak schoolziekteverzuim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Worden bij alle leerlingen de afspraken nagekomen? • Voert school zijn/haar acties binnen aanpak ziekteverzuim uit? • Verzuimcontrole: is sprake van herhaald verzuim? 	Continu (hiervoor bij voorkeur een maandelijks controlemoment inplannen)	School

Bijlage IV

Taken van de leerplichtambtenaar

Een onderzoek door de leerplichtambtenaar kan variëren van een eenvoudige juridische check tot een uitvoerig onderzoek waarbij gesprekken met alle betrokken partijen plaatsvinden, huisbezoeken worden afgelegd, plannen van aanpak worden opgesteld en eventueel (voor)overleg plaatsvindt met de Raad voor de Kinderbescherming en/of het Openbaar Ministerie. Alle acties die de leerplichtambtenaar onderneemt worden vastgelegd. Een leerplichtambtenaar die beëdigd is als buitengewoon opsporingsambtenaar is bevoegd om proces-verbaal op te maken. De richtlijnen hiervoor staan beschreven in het document 'strafrechtelijke aanpak schoolverzuim' (zie bijlage II).

De kerntaken van de leerplichtambtenaar zijn:

- Voorkomen en bestrijden van VSV en thuiszitten.
- Adviseren.
- Toezicht houden op naleving van de Leerplichtwet.
- (Bevorderen) samenwerking met alle bij de leerling betrokken partijen.
- Stelt een opsporingsonderzoek in.
- Handhaven en verbaliseren.
- Jaarlijkse evaluatie van het verzuimbeleid en de uitvoering daarvan op de school.

Het uitvoerende werk omvat onder andere de volgende activiteiten:

- Deelname leerlingzorgteams.
- Adviseren van scholen op het gebied van aanvragen voor verlof van geregeld schoolbezoek.
- Afgeven van beschikkingen met betrekking tot vrijstellingen.
- Gesprekken met jongeren vanaf 12 jaar, ouders/verzorgers en andere betrokken partijen.
- Afleggen huisbezoeken.
- Opstellen plan van aanpak.
- Indien van toepassing inschakelen van (jeugd)hulpverlening.
- Geven formele waarschuwing.
- Opmaken van een proces-verbaal.
- HALT verwijzing
- Melding Verwijsindex.

Externe hulpinstanties

Naast de leerplichtambtenaar zijn ook andere instanties betrokken bij de afhandeling van een melding. De onderstaande instanties kunnen een rol spelen en het is van belang om met deze instanties een goede communicatie en relatie te onderhouden.

- Samenwerkingsverband VOVSO.
- Sociale Wijkteams
- Geestelijke gezondheidszorg (Pro Persona, Karakter, e.d).
- (School) maatschappelijke werk (NIM).
- Jeugdgezondheidszorg (GGD).
- Jeugdbescherming Gelderland (incl. jeugdreclassering en (gezins)voogden).
- Andere jeugdhulpverleningsinstanties (zoals MEE, Entrea, enz.).
- Raad voor de Kinderbescherming.
- Openbaar Ministerie.
- Politie.
- Veilig Thuis
- Enz.

Bijlage V

Definities Thuiszitters

Om een gezamenlijke aanpak vorm te geven dient er overeenstemming te zijn over de gehanteerde definities: wat verstaan we onder een thuiszitter? De onderstaande definities zijn enerzijds afkomstig van de landelijk gehanteerde definities. Het is van belang om die te hanteren, omdat daarmee een zo eenduidig mogelijke registratie nagestreefd wordt. Anderzijds hanteren we in Nijmegen een extra preventieve aanpak met bijhorende definitie. Met deze aanvulling blijven we aansluiten op de landelijke registratie van thuiszitters. Deze laatste categorie is gegroepeerd onder 'thuiszitterspreventie'. De definities vormen de basis voor de verdere infrastructuur rondom de aanpak thuiszitters. De onderstaande types sluiten elkaar uit. Dit betekent dat een persoon niet in twee types tegelijkertijd kan voorkomen of geregistreerd zal worden.

Thuiszitterspreventie

Hieronder verstaan we de groep die valt onder de extra preventieve aanpak.

Type 0: zorg en bemiddeling

Er is (nog) geen sprake van verwijtbaar verzuim, maar de school heeft te maken met een toenemende mate van handelingsverlegenheid (bijvoorbeeld met het voeren van lastige gesprekken) en verwacht op korte termijn geen aanbod meer te kunnen formuleren. Leerling kan vanwege het ontbreken van passend onderwijs op de huidige school de school niet bezoeken en of is in afwachting van mogelijke plaatsing op een andere school of in een instelling. Leerlingen waarvan de belastbaarheid beperkt is, zoals zieke leerlingen die beperkt of helemaal niet naar school kunnen maar wel in staat zijn om te leren. Het gaat hier om '11d situaties' waarbij het kind om bv. psychische of medische redenen (tijdelijk of gedeeltelijk) niet naar school kan. Dat wil echter niet zeggen dat het kind helemaal niet kan leren. In dat geval is een andere oplossing mogelijk, zoals onderwijs op afstand.

Type 1: relatief verzuim (korter dan 4 weken)

We spreken van relatief verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige leerling die op een school is ingeschreven, ongeoorloofd afwezig is (spijbelen). Scholen moeten het verzuim melden als leerlingen meer dan zestien uur in vier weken ongeoorloofd hebben verzuimd. Deze gevallen – waarin de leerlingen meer dan zestien uur ongeoorloofd verzuimen in vier weken – worden geteld vanaf het moment van de melding bij leerplicht.

Oorzaken gelegen in (meerdere opties mogelijk):

- leerling (bv. motivatie, pubertijd, problemen met peergroup, gedragsmoeilijkheden)
- ouder (bv. conflictsituatie school, school niet belangrijk vinden, zorgen over veiligheid kind, niet georganiseerd krijgen naar school brengen)
- geen passend onderwijsaanbod (bv. schorsing hangende verwijdering, school is handelingsverlegen, pestproblematiek)
- overige omstandigheden (bv. voogdij, uithuisplaatsing, blijf van mijn lijf huis, zorg in de school nog niet geregeld enz.)

Typering verzuim:

- onafgebroken verzuim korter dan 4 weken
- veelvuldig (meer dan 50% van de lestijd) verzuim met af en toe een dag/enkele dagen school gedurende een periode van 0 tot 4 weken.

Niet van toepassing zijn de groepen:

- luxe verzuim
- te laat komen
- schoolgang met af en toe een dag verzuim of spijbel uur. Het verzuim bedraagt 50% of minder van de lestijd.

Thuiszitters

Hieronder verstaan we de groep die conform *landelijke definitie* als thuiszitter wordt gezien.

Type 2a: langdurig relatief verzuim (4 weken tot 3 maanden), en

Type 2b: langdurig relatief verzuim (3 maanden en langer)

Een langdurig relatief verzuimer is een ingeschreven leerling die vier weken of langer ongeoorloofd verzuimt. Voor deze leerlingen geldt dus een 'wachtijd' van vier weken, voordat ze als langdurig relatief verzuimer tellen. Tot die tijd tellen ze wel mee voor het relatief verzuim. Bij deze groep is meer aan de hand dan spijbelen. Deze kinderen zitten echt lang thuis. Deze kinderen zijn in eerste instantie eerst "gewoon" relatief verzuimer geweest.

Oorzaken gelegen in (meerdere opties mogelijk):

- leerling (bv. motivatie, pubertijd, problemen met peergroep, gedragsmoeilijkheden)
- ouder (bv. conflictsituatie school, school niet belangrijk vinden, zorgen over veiligheid kind, niet georganiseerd krijgen naar school brengen)
- geen passend onderwijsaanbod (bv. schorsing hangende verwijdering, school is handelingsverlegen, pestproblematiek)
- overige omstandigheden (bv. voogdij, uithuisplaatsing, blijf van mijn lijf huis, zorg in de school nog niet geregeld enz.)

Typering verzuim:

- onafgebroken verzuim van 4 weken
- veelvuldig verzuim met af en toe een dag/enkele dagen school. De leerling is meer dan 50% van de lestijd niet op school geweest

Niet van toepassing zijn de groepen:

- luxe verzuim
- te laat komen
- schoolgang met af en toe een dag verzuim of spijbel uur. Het verzuim bedraagt 50% of minder van de lestijd.

Type 3: absoluut verzuimer

Van absoluut verzuim is sprake als een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Al vanaf de eerste dag dat een leerplichtige jongere niet op een school is ingeschreven, is sprake van absoluut verzuim, ongeacht de duur van het absoluut verzuim.

Typering verzuim:

- schoolovergang met een onderbreking van de schoolloopbaan van 1 dag (excl. weekend)
- verhuizing met onderbreking van de schoolloopbaan van 1 dag of meer (excl. weekend).
- asielzoekers (statushouders) die zich in de regio vestigen
- vertrokken met onbekende bestemming (denk aan uithuwelijking, ontvoering of andere situaties waarbij het belang van het kind mogelijk in het geding is).

Niet van toepassing zijn de groepen:

- potentieel absoluut verzuim (door een late mutatie van het onderwijs)
- verhuizing naar een buitengemeente of het buitenland

Vrijstellingen

Hieronder bedoelen we de groep die onder een wettelijk vrijstellingsartikel valt:

- a. **artikel 5 onder a** - de jongere is om psychische of lichamelijke redenen niet geschikt om onderwijs te volgen.
- b. **artikel 5 onder b** - de ouders van de jongere hebben bezwaren tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.
- c. **artikel 5 onder c** - het kind is in het buitenland op een school ingeschreven en bezoekt deze geregeld.

Ziekteverzuim

Hieronder geven we aan wanneer ziekteverzuim een relatie heeft met de thuiszittersproblematiek

d. Ziekteverzuim –

- Rechtmatig ziekteverzuim (Lpw art 11d): De belastbaarheid is vastgesteld door een medisch deskundige.
- Niet-rechtmatig ziekteverzuim: De deskundige heeft vastgesteld dat er geen sprake is van rechtmatig ziekteverzuim, zie type 1 t/m 3.
- Nog niet beoordeeld ziekteverzuim: De deskundige heeft nog geen belastbaarheid of indicatie vastgesteld. zie type 1 t/m 3.

Bijlage V

Afkortingenlijst:

- BRON = Basis Registratie Onderwijs Nummer.
- BSOT = Brede School Ondersteunings Team
- DUO = Dienst Uitvoering Onderwijs.
- GGD = Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
- HBO = Hoger Beroeps Onderwijs.
- LPA = Leerplicht Ambtenaar.
- LPW = Leerplichtwet 1969
- MBO = Middelbaar Beroeps Onderwijs.
- OSP = Ondersteunings Platform
- POVO = Platform Overgangsactiviteiten Primair en Voortgezet Onderwijs.
- RMC = Regionaal Meld en Coördinatiepunt Voortijdig School Verlaten.
- RVDK = Raad voor de Kinderbescherming
- JA = Jeugdarts.
- JGZ = Jeugdgezondheidszorg
- SWT = Sociaal Wijk Team
- VMBO = Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs.
- VO = Voortgezet Onderwijs.
- VSO = Voortgezet Speciaal Onderwijs.
- VSV = Voortijdig School Verlaten.
- WO = Wetenschappelijk Onderwijs.
- WPO = Wet op het Primair Onderwijs.
- WVO = Wet op het Voortgezet Onderwijs.
- ZAT = Zorg Advies Team.